

TELAN YEL-TEESIT

1

Eläkemaksun pitäisi määräytyä merkittävällä osalla yrittäjistä joustavasti todellisten ansiotulojen mukaan

Todellisiin ansioihin pohjautuva työeläkemaksu olisi läpinäkyvä, helposti ymmärrettävä ja myös joustava, sillä eläkemaksu seuraisi automaattisesti yrittäjän todellista ansiokehitystä. Kyse on hallinnollisesta yksinkertaisuudesta niin yrittäjille kuin työeläkevakuuttajille.

4

YEL:n alarajaa laskettava – se parantaa pienituloisen yrittäjän työeläketurvaa

YEL-maksun alaraja on tällä hetkellä vuositasolla 11 kertaa korkeampi kuin palkansaajien TyEL-maksun raja. Työeläkevakuuttajat kannattavat YEL:n alarajan laskemista, sillä työnteon eri muotojen tulee olla samalla viivalla myös eläkevakuuttamisen osalta. Kyse on myös kilpailun tasapuolisuudesta yrittäjänä ja työntekijänä teetetyн työn välillä sekä myös keskenään erilaisten yrittäjien välillä.

Alarajan laskeminen myös parantaa pienituloisen yrittäjän työeläketurvaa.

2

Realismia on, että yrittäjät jaettaisiin kahteen joukkoon, joista osa jatkaisi ainakin alkuun vanhalla työtulon mukaan vakuuttamisella (=hybridimalli)

Hybridimallissa todellisiin ansioihin perustuva työtulo ja nykyinen laskennallinen YEL-työtulo toimisivat rinnakkain. Se olisi hyvä askel kohti ansio-pohjaisuutta, jos suoraan ansio-pohjaiseen malliin siirtyminen on liian iso muutos kerralla. Selvityshenkilö Rantalan ehdottamassa hybridimallissa ansiopohjaista työtuloa sovellettaisiin alle 35 000 euron työtuloilla, ja muut olisivat laskennallisen työtulon piirissä. Näin myös ne yrittäjät, jotka saavat yrityksestä muita tuloja kuin ansiotuloja, pysyisivät vakuutettuina.

Mahdollisen hybridimallin tulisi olla toimiva yrittäjien, toimeenpanon ja eläkejärjestelmän perusperiaatteiden näkökulmasta. Vakuutusmaksun perusteena olevan mallin valinta yrittäjän toimesta sopii huonosti yhteen näiden edellytysten kanssa. Kilpailuneutraliteetin näkökulmasta keskeistä on myös, että yrittäjän eläkemaksun ja -kertymän perusta ei ole millään tapaa valinnanvarainen.

3

YEL-työtulolaskuria tulisi selkeyttää ja viedä sen parametrit lainsäädäntöön

Näin sekä yrittäjien että toimeenpanijoiden hallinnollinen taakka kevenisi.

5

Rahastoinnin aloittaminen selvitettävä

Yrittäjien eläkemaksuista ei ole kerätty rahastoja. Siis toisin kuin työntekijöiden eläkemaksuista on vuosikymmeniä tehty. Ainoa kestävä ratkaisu yrittäjäeläkeiden rahoitusongelmaan on aloittaa rahastointi.

Sen sijaan, että yritettäisiin löytää kerralla suuri könttösomma, rahastoja voitaisiin kartuttaa vähitellen ajassa. Mahdollisia rahoituskanavia voivat olla yrittäjien maksut, valtion tuki ja eläkevakuuttajien velkavipu. Paras tapa toteuttaa rahastointi olisi tehdä se yksilökohtaisesti, kuten TyEL-järjestelmässä. Mutta muiden eläkejärjestelmien varoja ei voi sekoittaa YEL:n rahastoinnin aloittamiseen.

Rahastoinnin aloittaminen vaatii enemmän aikaa ja suunnittelua kuin käsillä oleva YEL-maksun uudistus. Työ olisikin syytä käynnistää laajemmalla selvityksellä asiasta.

